

OBSAH:

1. Úvodem	1
2. Raniero Cantalamessa: Ježíš je Pán.....	1
3. Křížová cesta	3
4. Křížová cesta s Pannou Marií Bolestnou.....	6
5. Sedm slov na kříži	7
6. Wilfrid Stinissen: Dnes je den Boží.....	9
7. Vojtěch Zieba: Plodem modlitby je víra	10
8. Mystické spojení s Marií (XXII. část).....	15
9. Mimořádná nabídka	16

1. ÚVODEM

Tentokrát jsme připravili další číslo Karmelu s předstihem - k začátku postní doby. Pojali jsme je ve dvou tématických okruzích. První částí je *PŮST A POKÁNÍ*. V druhé následuje téma 9. roku desetiletí duchovní obnovy: *MODLITBA A EVANGELIZACE*. První téma otvíráme meditací u nás velmi populárního P. Raniero Cantalamessi. Jde o ukázkou ze sbírky velkopátečních úvah pronesených při papežských bohoslužbách. Dále následuje latinský text křížové cesty, pravděpodobně od anonymního františkánského autora, a její překlad do češtiny od P. Metoděje. Přidáváme ještě vlastní křížovou cestu od tohoto nestora karmelitánů v Čechách. Postní téma uzavírají slova Pána Ježíše tak, jak je vnímala sestra Josefa Menéndezová na Velký pátek 30. března 1923. Téma modlitby a evangelizace otevírá třemi krátkými podněty další populární autor P. Wilfrid Stinissen, švédský karmelitán. Jsou přeloženy z jeho stejnojmenné knihy. Následuje přednáška P. Vojtěcha Zieby o modlitbě a evangelizaci. Samozřejmě nechybí ani krátké pokračování barokního traktátu *Mystické spojení s Marií* a upozornění na *Encyklopedii náboženství*, kterou připravujeme k vydání. Přejeme všem čtenářům dobrý start do postní doby, milostiplný Půst a skutečnou a trvalou radost velikonočního ALELUJA.

Redakce

2. JEŽÍŠ JE PÁN
Raniero Cantalamessa, OFMCap.

(Ukázka z promluvy, kterou otec Cantalamessa pronesl v rámci papežské bohoslužby u sv. Petra v Římě na Velký pátek v roce 1986. Pro informaci uvádíme, že soubor 16-ti velkopátečních promluv z let 1980 - 1995 vydalo Karmelitánské nakladatelství knižně pod názvem *My kážeme Krista ukřižovaného*.)

„Pán“ je božské jméno, které se nás přímo týká. Bůh byl „Bůh“ a „Otec“ dřív, než existoval svět, andělé a lidé, ale ještě nebyl „Pán“. Stává se Pánem, *Dominus*, až od okamžiku, kdy existují tvorové, kterým „panuje“ a kteří svobodně přijímají toto „panování“. V Nejsvětější Trojici ne-jso „páni“, protože tam nejsou služebníci, nýbrž všichni jsou si rovni. To my v jistém smyslu děláme z Boha „Pána“! Toto Boží panství rozvrácené hříchem bylo obnoveno poslušností Krista, nového Adama. Bůh se stal v Kristu znovu Pánem z ještě silnějšího důvodu: skrze stvoření i skrze vykoupění. Bůh se ujal vlády z kříže! *Regnavit a ligno Deus*. „Vždyť právě proto Kristus umřel a vstal k životu, aby se stal Pánem nad mrtvými i nad živými“ (Řím 14,9).

Objektivní síla věty „Ježíš je Pán“ tkví ve skutečnosti, že zpřítomňuje dějiny. Je závěrem dvou základních událostí. Ježíš zemřel za naše hříchy a vstal z mrtvých pro naše ospravedlnění. Proto je Ježíš Pán! Události, které toto připravovaly, potom takřka vyústily v tomto závěru a v něm jsou nyní přítomné a účinné, když je prohlašován s vírou: „Jestliže tedy ústy vyznáváš, že Ježíš je Pán, a v srdci věříš, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen“ (Řím 10,9).

Jsou dva základní způsoby, jak navázat kontakt s událostmi spásy: svátost a slovo. My teď mluvíme o způsobu, jímž je slovo, a to slovo nejpodstatnější, totiž *kerygma*. Křesťanství má množství příkladů a vzorů, jak se prožívala zkušenost s božstvím. Pravoslavná spiritualita zdůrazňuje zakoušení Boha v „tajemstvích“, v modlitbě srdce... Západní spiritualita zdůrazňuje zkušenost s Bohem v kontemplaci, když se člověk usebere v sobě a myslí se pozvedne nad věci a nad sebe sama... Velku je mnoho „cest myslí k Bohu“ (narážka na stejnojmenný spis sv. Bonaventury - pozn. překl.). Avšak Boží slovo nám odhaluje jednu cestu, která sloužila k tomu, že otvírala Boží obzor prvním křesťanským generacím. Nebyla to cesta mimořádná, vyhrazená jen pro pár privilegovaných osob. Byla přístupná všem lidem přímého srdce - věřícím i těm, kdo víru hledají. Nevystupuje po stupních kontemplace, ale prostřednictvím božských událostí spásy. Nerodí se z mlčení, nýbrž z naslouchání. Toto je cesta kerygmatu: „Ježíš Kristus zemřel! Ježíš Kristus vstal! Ježíš Kristus je Pán!“

Tuto zkušenost snad mívali první křesťané, když při bohoslužbě volali: *Maranatha!* Toto zvolání mělo dvojí smysl podle toho, jak bylo proneseno, totiž: „Přiď, Pane!“, nebo „Pán je zde“. Mohlo vyjadřovat touhu po Kristově návratu, nebo nadšenou odpověď na Kristovu „bohoslužebnou epifánii“, tj. na jeho zjevení v modlícím se shromáždění.

Toto pocítování přítomnosti zmrtvýchvstalého Pána je jakési vnitřní osvětlení, které někdy mění celý duševní stav osoby, jíž se ho dostane. Pripomíná to, co se stávalo při zjeveních Zmrtvýchvstalého učedníkům. Jednoho dne po Velikonocích byli apoštolové zaměstnáni rybolovem na Tiberiánském jezeře. Tu se objevil na břehu muž, který se dal s nimi zdálky do řeči. Všechno bylo až do jistého bodu normální: Stěžovali si, že nic neulovili, jak to rybáři často dělávají. Ale v srdci jednoho z nich - učedníka, kterého měl Ježíš rád - se nenadále rozsvítilo. Poznal ho a vykřikl: „Je to Pán!“ (Jan 21,7). Tu se na loďce náraz všechno změnilo.

Teď už chápeme, proč tvrdí svatý Pavel, že „jenom pod vlivem Ducha svatého může někdo říci: Ježíš je Pán“ (1 Kor 12,3). Jako se na oltáři stává chléb živým tělem Kristovým mocí Ducha svatého, který na něj sestoupí, tak podobně se toto slovo stává

„živým a účinným“ (Žid 4,12) mocí Ducha svatého, který v něm působí. Jde o událost milosti, kterou můžeme připravit, které můžeme napomoci a po které můžeme toužit, ale nemůžeme ji sami od sebe vyvolat. Obvykle si toho nepovšimneme ve chvíli, kdy k ní dochází, ale až když k ní došlo, a někdy až po letech. V tomto okamžiku by se mohlo stát někomu zde přítomnému to, co se stalo v srdci milovaného učedníka u Tiberiánského jezera: že by „poznal“ Pána.

3. VIA CRUCIS

Statio I: Christus ad mortem condemnatur

Ave Jesu! qui damnaris, et ad crucem mox raptaris sic iubente praeside.
Fac o Jesu! ut loquendo et iudicium ferendo parcam innocentiae.

Statio II: Jesus suscipit crucem super humeros

Ave Jesu! qui onustus gravi cruce, etsi iustus, Ad tormenta properas.
Fac o Jesu! ut amanter hauriam sed et constanter omnes hic miserias.

Statio III: Jesus prima vice cadit sub cruce

Ave Jesu! qui iam fessus, gravi crucis iugo pressus, prima vice laberis.
Fac o Jesu! ut deplorem primum casum et errorem copiosis lacrimis.

Statio IV: Jesus crucem baiulans occurrit Matri sue dolorosissimae

Ave Jesu! cuius pia venit genitrix Maria luctu plena obviam.
Fac o Jesu! ut Maria duce quaeram Te i via crucis, et inveniam.

Statio V: Jesus a Simone Cyrenaeo in baiulatione crucis adiuatur

Ave Jesu! quem ut ducem Simon, portans tuam crucem sequi tandem debuit.
Fac o Jesu! sim amicus crucis, vani inimicus mundi, qui te respuit.

Statio VI: Veronica Christo sudarium praesentat

Ave Jesu! cuius vultum sputis, plagis tot incultum terserat Veronica.
Fac o Jesu! probra gentis reparem in Te furentis caritate coelica.

Statio VII: Secundus lapsus Jesu ad portam

Ave Jesu! cuius cursum ingens pondus sistit rursum ecce! cadis denuo.
Fac o Jesu! ne peccata sacramento expiata repetam perpetuo.

Statio VIII: Jesus filias Jerusalem flentes alloquitur

Ave Jesu! qui iussisti flere sement planctu tristi filias Jeruzalem.
Fac o Jesu! ut hanc meam constentiam tam ream serio examinem.

Statio IX: Jesus ad ascensum montis Calvariae tertio cadit

Ave Jesu! qui sub ligno tuis humeris indigno tertio iam concidis.
Fac o Jesu! ut non cadam nec incautus largas vadam vias consuetudinis.

Statio X: Jesus vestibus nudatur, et felle potatur

Ave Jesu! qui nudaris, felle etiam potaris ob intemperantiam. Fac o Jesu! ut me veste semper contegam hoteste, gualē non indulgeam.

Statio XI: Jesus cruci affigitur

Ave Jesu! humi stratus cruci fixus, elevatus, quanta pro me pateris! Fac o Jesu! ut per crucem impetrem aeternam lucem liberatus inferis.

Statio XII: Jesus in cruce levatur, et moritur

Ave Jesu! dira sorte ac funesta crucis morte denique qui moreris. Fac o Jesu! ut hora mortis fide, spe, amore fortis, dolos vincam daemonis.

Statio XIII: Jesus de cruce deponitur

Ave Jesu! corpus tuum in sinum Maria suum recipit moestissima. Fac o Jesu! ut dolorem piae Matris et amorem mente colam intima.

Statio XIV: Sepultura Christi

Ave Jesu! colo multum corpus tuum iam sepultum glorioso tumulo. Fac o Jesu! ut frequenter tuum corpus et ardentem corde suam limpido.

KŘÍŽOVÁ CESTA**1. zastavení: Kristus je odsouzen k smrti**

Zdráv buď, Ježíši, jsi odsouzen a je na tě vložen kříž na vladařův rozkaz.
Dej mi, Ježíši, ať při mluvení a souzení dbám na nevinnost.

2. zastavení: Ježíš bere na ramena kříž

Zdráv buď, Ježíši, obtížený těžkým křížem; ty, Spravedlivý, spěcháš k umučení.
Dej mi, Ježíši, ať s láskou a vytrvalostí čerpám ze všech pozemských běd.

3. zastavení: Ježíš padá poprvé pod křížem

Zdráv buď, Ježíši, unaven, těžkým jhem kříže tlačěn k zemi padáš poprvé.
Dej mi, Ježíši, ať hojnými slzami oplakávám první omyl a pád.

4. zastavení: Ježíš nesoucí kříž potkává svou bolestnou matku

Zdráv buď, Ježíši, přichází ti naproti tvá matka Maria, plná žalosti.
Dej mi, Ježíši, ať provázen Marií tě hledám na křížové cestě a nalézám.

5. zastavení: Ježíši při nesení kříže pomáhá Šimon Cyrenský

Zdráv buď, Ježíši, Šimon, nesoucí tvůj kříž, tě nakonec rád následuje.
Dej mi, Ježíši, ať jsem přítelem kříže a nepřitelem marnivého světa, který tě zavrhuje.

6. zastavení: Veronika podává Kristu potní roušku

Zdráv buď, Ježíši, Veronika utírá tvou tvář zohyzděnou tolika slinami a ranami.
Dej mi, Ježíši, ať nebeskou láskou nahrazuji urážky lidu zuřícího proti tobě.

7. zastavení: Druhý Ježíšův pád u brány

Zdráv buď, Ježíši, nesmírné břímě tě znovu zastavuje na cestě. Opět padáš.
Dej mi, Ježíši, abych stále neopakoval hříchy usmířené ve svátosti.

8. zastavení: Ježíš mluví k plačícím ženám jeruzalémským

Zdráv buď, Ježíši, ty přikazuješ dcerám jeruzalémským, aby plakali smutně nad sebou.
Dej mi, Ježíši, ať vážně zpytuji svědomí tak provinilě.

9. zastavení: Ježíš padá potřetí na úpatí hory Kalvárie

Zdráv buď, Ježíši, již potřetí padáš pod dřevem nedůstojným tvých ramen.
Dej mi, Ježíši, ať neupadám a nekrácím neopatrně po širokých cestách zvyku.

10. zastavení: Ježíš je zbaven šatu a napájen octem

Zdráv buď, Ježíši, jsi obnažován a napájen žlučí pro naši neumírněnost.
Dej mi, Ježíši, ať se vždy čestně oblékám a nepovoluji nestřídmosti.

11. zastavení: Ježíš je přibíjen na kříž

Zdráv buď, Ježíši, jak pro mne trpíš, když jsi položen na zem, přibit na kříž a vyzdvižen!
Dej mi, Ježíši, abych skrze kříž unikl peklu a došel do světla věčného.

12. zastavení: Ježíš na kříži umírá

Zdráv buď, Ježíši, umíráš konečně krutým údělem a truchlivou smrtí kříže.
Dej mi, Ježíši, ať v hodině smrti, posilován vírou, nadějí a láskou, přemohu lsti ďáblovy.

13. zastavení: Ježíš je sňat s kříže

Zdráv buď, Ježíši, tvé tělo přijímá zarmoucená Maria do svého klína.
Dej mi, Ježíši, ať s vroucím srdcem uctívám milující bolest tvé svaté matky.

14. zastavení: Kristův pohřeb

Zdráv buď, Ježíši, uctívám zbožně tvé tělo pohřbené ve slavném hrobě.
Dej mi, Ježíši, ať často a vroucně přijímám tvé tělo s čistým srdcem.

(Přeložil P. Metoděj Minařík, OCarm.)

4. KŘÍŽOVÁ CESTA S PANNOU MARIÍ BOLESTNOU P. Metoděj Minařík, OCarm.

Úvod: Panno Maria Bolestná, chceme uctít tvé bolesti a poklonit se Kristu Pánu, který za nás trpěl. Veď nás na této křížové cestě.

1. Matko krásného milování, toho, kterého tys nejvíce milovala z celého svého nejčistšího neposkvrněného láskyplného srdce, lidé zavrhuji a odsuzují k smrti.

2. Otec klade na Ježíše kříž a s ním nás všechny se všemi našimi hříchy, a činí ho naším vykupitelem. Ty jsi naše spoluvykupitelka, proto i ty nás máš všechny na starosti, i všechny naše slabosti a ubohosti.

3. Ježíš padá za ty, kdo na své cestě k Bohu upadnou. Když někdo z nás padne, je ti, Maria, jako by padl Ježíš, neboť my jsme tak připojeni k Ježíši, tak jedno s ním, že jsme jeho údy. Jsme pro tebe pokračováním Ježíše, ty v nás vidíš Ježíše (sv. M. Magdalena de'Pazzi).

4. Ježíši, připomínáme ti všechna tvá setkání s Marií, zvláště toto. Maria, připomínáme ti všechna tvá setkání s Ježíšem, zvláště toto. Dejte nám ve víře poznat, co se dělo při těchto setkáních, a naučte nás setkávat se s vámi, ať jsme v Duchu svatém ve stálém důvěrném láskyplném styku s vámi.

5. Jak je to trapné pro tebe, Maria, když vidíš, že lidé musejí být nuceni k následování tvého milovaného Syna. Nás táhni k němu láskou. „Táhni mne, poběžíme po vůni tvých mastí“ (sv. Terezie od Dítěte Ježíše).

6. Maria, když Ježíš odměnil Veroniku již za její malou službu věrným otiskem své svaté tváře, jak teprve odměnil tebe za všechno, co mu učinila. Ve tvé čistotě a neposkvrněnosti mu nic nepřekáželo otisknout se věrně v tebe. Obnov v nás jeho tvář, hříchy znetvořenou.

7. Maria, vzpomeň si, že čím více Ježíš někoho vyvolil a k sobě přiblížil, tím větší urážku a bolest mu způsobuje, když se mu stane opět nevěrným. Nedej, abychom my, které povolal k sobě, mu způsobili tuto bolest a tuto urážku. Uchraň nás před návratem ke světu. Dej, ať naše poslední věci jsou lepší než první.

8. „Když se toto děje na dřevě zeleném, co se bude dít na suchém?“ Maria, Neposkvrněná, ty jediná jsi byla s Ježíšem zeleným dřevem. My všichni jsme suché dřevo, bohužel až příliš suché. Neopouštěj nás!

9. Maria, jedna kleslá dívka se k tobě modlila:

„Jen tvá láska a tvé milosrdenství sahá až tam, kam až sahá moje bída“. Stíny na skalách (Catherová). Ježíš padající potřetí učinil tě svým milosrdenstvím.

10. Maria, prosíme tě se svatou Terezií od Dítěte Ježíše a od Svaté Tváře: „Učiň nám všechno pozemské hořkým a nauč nás milovat jen Ježíše.“

11. Ježíš je za nás přibit třemi hřeby na kříž a my jsme třemi pouty svatých slibů připoutáni k němu. Maria, chraň tato svatá pouta!

12. Do tvého svatého srdce, Maria, a do svatých ran Pána Ježíše poručíme se v tuto hodinu (hod. modl. sester sv. Kříže), v níž tyto svaté rány se vtiskují do tvého svatého srdce a ty se stáváš naší Matkou, a po všechny hodiny našeho celého života.

13. Maria, Matko Ježíšova a naše Matko! Ježíš vyšel „ze svého svatého místa“ (advent. ant.), z tebe, a nyní se k tobě vrací zpět. Přišel k nám skrze tebe a chce, abychom přišli k němu skrze tebe. *Per Mariam ad Jesum.*

14. Jeho hrob bude slavný, bylo předpověděno o Ježíši Kristu. Jeho vykupitelské dílo bylo dokonáno a bude udělováno lidem.

A ty, Maria, Prostřednice všech milostí, budeš jim vyprošovat všechny jeho milosti. Holubice Ducha svatého, Panno Maria Vítězná, ty jim přineseš vítěznou ratolest vítězného Beránka, který byl zabit a zvítězil. I tvůj vítězný let začíná. Svět spasila krev Beránka a úpění Holubice (církvní otcové).

Oroduj za nás, Panno Bolestná. Abychom byli hodni zaslíbení Kristových. Modleme se: Pane Ježíši Kriste, ať se za nás přimlouvá u tvého milosrdenství blahoslavená Panna Maria, matka tvá, jejíž přesvatou duší v hodině tvého požehnaného utrpení pronikl meč bolesti. Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků. Amen. *Znamení kříže bude na nebi, až Pán přijde k soudu.*

Stůjme u kříže s Marií, matkou Ježíšovou.

Maria Panno, pro tolik bolestí dej nám radovat se v nebeském království. Svatá matko Pána mého, rány Ukřižovaného hluboko mi v duši vryj.

5. SEDM SLOV NA KŘÍŽI

Pán Ježíš k sestře Josefě Menéndezové
na Velký pátek 30. března 1923

To je hodina vykoupení světa! Povýší mě od země a vystaví mě na odiv k posměchu davu, ale též k obdivu duší!

Svět se dostalo pokoje. Kříž, který byl dosud nástrojem mučení na němž umírali zločinci, se stává předmětem nehlubší úcty.

Z mých svatých ran budou hříšníci čerpat odpuštění a život. Má krev smyje a shladí všechny jejich poskvrny.

Z mých svatých ran se budou čisté duše přicházet napájet a rozněcovat se láskou. Do nich se budou utíkat a tam si učiní navždy příbytek.

Světlu se dostalo vykupitele a vyvoleným duším vzoru, který mají následovat.

Tyto ruce jsou tvé, aby tě držely, a tyto nohy, aby tě provázely a nenechaly tě nikdy samotnou.

Vše, co vidíš, napiš.

Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí

Ne, nepoznali toho, který je jejich Život. Vylili na něho všecku zuřivost svých nepravostí. Ale prosím tebe, svého Otce, vylij na ně všecku sílu svého milosrdenství!

Dnes budeš se mnou v ráji

Neboť tvá víra v milosrdenství tvého spasitele shladila všechny tvé zločiny a ona tě přivede do věčného života.

Ženo, hle, tvůj syn

Má matko, hle, moji bratři, opatruj je, miluj je. Již nejste sami, vy, za něž jsem vydal svůj život! Máte nyní matku, k níž se můžete utíkat ve všech svých potřebách.

Bože můj, proč jsi mne opustil

Ano, od nynějška má duše právo říci svému Bohu: „Proč jsi mne opustil,“ neboť po dokonání vykoupení člověk se stal dítětem Božím, bratrem Ježíše Krista, dědicem věčného života.

Žízním

Můj Otče, žízním po tvé slávě. Hle, přišla hodina. Od nynějška, když bude svět vidět splnění mých slov, pozná, že ty jsi mne poslal, a budeš oslaven.

Žízním po duších, a abych uhasil tuto žízeň, prolil jsem svou krev až do poslední kapky. Proto mohu říci:

Vše jest dokonáno

Nyní je dokončeno velké tajemství lásky, v níž Bůh vydává na smrt svého vlastního Syna, aby dal život člověku.

Přišel jsem na svět, abych vykonal tvou vůli; můj Otče, je splněna.

Do tvých rukou odevzdávám svou duši

A tobě poručím svého ducha.

Tak budou moci vpravdě říci duše, které splnily mou vůli: „Vše je dokonáno! Můj Pane a můj Bože, přijmi mou duši, odevzdávám ji do tvých rukou.“

(Extraits de „Un Appel à l'Amour“, Soeur Josefa Menéndez, Apostolat de la prière, Toulouse 1966, str. 220-223. Přeložil P. Metoděj Minařík, OCarm. Sestra Josefa žila v letech 1890-1923.)

6. DNES JE DEN BOŽÍ

P. Wilfrid Stinissen, OCD

(ukázky z denních úvah stejnojmenné knihy)

1. Zelené oázy ve světě.

Jedinou konstruktivní silou na světě je láska. Bez lásky nemůže lidské snažení nikdy přinést trvalé výsledky. Podle Jana od Kříže poskytne jediná kapka čisté lásky světu větší užitek než všechna jiná díla dohromady.

Proto je tak důležité, že existují lidé, kteří věnují celý svůj život umění, jak se otevřít Boží lásce. Jiní je pro to kritizují a poukazují, že tím se distancují od nouze ve světě. Avšak jakýmsi neviditelným řízením právě tito lidé zosobňují otevřenost světa vůči Bohu. Po linii duchovní, avšak zcela realisticky, získává svět jejich prostřednictvím nové oči a uši, nové antény, jež uvádějí do původního stavu vztah stvoření vůči Bohu. Pokoří-li se před Bohem a prosí za odpuštění, nejsou sami. Mají s sebou celý svět a přinášejí Bohu jako oběť těžké břímě hříchů světa. Nejsou to již jedinci, nýbrž univerzální bratři a sestry.

Jednou jsem položil otázku Pateru Voillaumeovi, zakladateli Malých bratří Ježíšových, jak smýšlí o životě sester karmelitánek a zda-li se domnívá, že jejich přísný způsob života stranou světa má stále ještě význam pro církev naší doby. „Je velmi, velmi důležité,“ odpověděl mi, „že takové kláštery existují. Jsou jako zelené oázy v tom velkém městě, jemuž se říká svět.“

Kdo žije svůj život v odevzdání Bohu, necítí se lepším než druzí; nikdo nepociťuje svou malost tak jako ten, kdo stojí v plném světle Božím, a je si plně vědom, že byl povolán k takovému životu proto, aby *sloužil* světu.

2. Modlitba prozradí, kdo jsi.

Nic jiného nedovede člověk tak odhalit, jako způsob, jeho modlitby. Někteří lidé tvrdí, že charakter člověka lze vyčíst z jeho rukou. Možná, že tomu tak je. Ještě lépe člověka poznáme, když nám prozradí, jak se modlí.

Modlitba hovoří o tvé důvěře či samolibosti, o tom, bažíš-li po Bohu, či toužíš-li po zbytečnostech, o tvé lásce, či o tvém sobectví. Tvá modlitba může dospět k Božímu srdci, může však také mezi Bohem a tebou vztyčit zeď.

Ježíš vypráví o dvou mužích, kteří šli do chrámu, aby se modlili (Lk 18,9-14). Modlitba jednoho z nich „proráží oblaka“, modlitba druhého se zvedá jen nepatrně nad povrch země. První z mužů se vrátil domů ospravedlněn, druhý se jen ještě víc utvrdil ve své samolibosti.

Farizeus se zdánlivě obrací k Bohu. „Bože,“ říká. Ve skutečnosti se obrací sám k sobě: „*Já* nejsem jako ostatní lidé, *já* se postím dvakrát za týden, *já* odvádím desátky ze všech svých příjmů.“ Zdánlivě mluví k Bohu, má však na zřeteli pouze své zájmy. Je tak zaujat sám sebou, že v jeho nitru vůbec není pro Boha místo.

Celníkova osobnost nebudí zvláštní obdiv. Je to bezcenný kořistník a získal si výhody na úkor jiných. Předstupuje však před Boha takový, jaký je. Jeho modlitba spočívá pouze v tom, že přichází k Bohu se vši svou bídou a prosí Boha o pomoc. Proto mu Bůh může dát sám sebe.

A to je právě podstata modlitby: dát Bohu možnost být tím, čím je, a nechat Boha naplnit naše nitro sebou samým.

3. Tvé nitro je nezkažené.

Ať jsi si toho vědom či ne, hluboko ve svém nitru nosíš touhu po Bohu, lásku k Bohu. Proto nejde v tvém duchovním růstu v podstatě o nic jiného, než o návrat do hloubi tvé duše.

V centru svého já jsi naprosto zdrav. Zde není hříchu, jsi tu nenarušeným obrazem Božím. Tvoje odvrácenost od Boha tento obraz zranila, nic však jej nemůže úplně zničit. Samo narušení je zaviněno právě tím, že nežiješ plně ve svém nitru, ve svém centru, kde všechno je čisté a neporušené.

Své jádro nosíš ustavičně s sebou. Máš-li jen trochu zkušenosti s modlitbou a vnitřním usebráním, víš, že již nyní v sobě chováš posvátný příbytek, v němž jsi zcela spojen s Bohem. V okamžicích obdaření milostí snad dokonce tušíš záblesk světla, které v něm přebývá. Prozatím ti ještě není dáno v tom světle se definitivně zabydlet. Avšak tvoje duchovní cesta den za dnem je ustavičným a čím dál hlubším pronikáním do jádra tvého bytí.

Až posléze dospěješ do hloubi, najdeš tam Krista. Kypící život, který v sobě objevíš, to je život Kristův. Tvůj pravý život je životem Kristovým.

Kristus v tvém nitru není kdosi druhý, s nímž můžeš hovořit a naslouchat mu, který však přesto žije odlišným životem než ty. Jeho život je tvým životem. Ty a on jste jedno, tak jako údy jsou jedno s hlavou, tak jako úpony jsou jedno s vinným kmenem. To je Ježíšovo srdce, které bije v tvých prsou a dává ti život.

(Přeložila prof. Dagmar Chvojková)

7. PLODEM MODLITBY JE VÍRA

P. Vojtěch Zieba

(Přednáška II.)

1. V předchozích úvahách jsme se soustředili na to, jak z ticha vyrůstá modlitba, jak ticho prohlubuje modlitbu a jak je jejím nutným předpokladem. Teď budeme rozjímat o vztahu mezi modlitbou a vírou. „Plodem modlitby je víra,“ říká Matka Tereza, a nechť tedy jsou její slova východiskem k našemu dalšímu uvažování.

2. Úvodem se snažme ještě jednou se blíže zamyslet nad podstatou modlitby. Již v předchozích úvahách jsme poznali, že modlitba nepotřebuje vždycky mnoho slov, ba může se bez nich zcela obejít. Proč? Protože modlitba je především setkáním dvou milujících se srdcí - srdce Božího se srdcem člověka - které se sobě otvírají navzájem. Je to setkání, které se uskutečňuje v lásce, živé a co nejtěsnější sjednocení. Když je porovnáme se vztahy mezi lidmi, vidíme, že nám obraz dvou zamilovaných usnadní lépe porozumět tichu i modlitbě, poněvadž „je čas mluvení i čas mlčení“ - potřebné je jedno i druhé. Někdy je ve vzájemném vztahu spíš mlčení, ticho, naslouchání, někdy zas, když se situace změní, je zapotřebí slov. Ale to vše slouží lásce, sblížení, vzájemnému poznávání, radosti ze setkání a setrvání v něm.

Milující nejsou ale vždy pospolu, aby se mohli držet za ruku nebo spočinout si v náručí. V jejich vzájemném vztahu nechybí tedy pocity stesku a čekání na setkání. To čekání může být vyplněné myšlenkami o očekávané osobě, různými přípravami na setkání, psaním dopisů ... A ač jsou tělem od sebe vzdáleni, jak blízcí jsou si duchem! To očekávání, všechno ty přípravy, nemají menší význam než samotné setkání. Obohacují je - bez předchozích čekání by setkání ztratilo mnoho ze své plnosti.

Když tuto situaci aplikujeme na vztah člověka k Bohu, mluvíme právě o modlitbě. Nebudu hovořit o různých způsobech modlitby, poněvadž takové škatulkování by nám v tomto případě nebylo k užítu. Jde totiž o samotnou podstatu věci - modlitba je setkáním s Bohem v lásce (záměrně neříkám: rozmluvou, poněvadž to by pojem modlitby omezilo jen na některé její formy), znamená přilnutí k němu celou svou bytostí, obrácení celé své osoby k němu. Je také časem touhy po tomto setkání a přípravou na ně. Tím způsobem se modlitbou může stát celý lidský život, ve kterém člověk přilne k Bohu „z celého srdce svého, z celé duše své a ze vši mysli své“ a touží odpovídat na jeho vůli a velebit ho.

3. Nicméně je čas zvláště zasvěcený Bohu, a jenom jemu. Tento čas, tyto „schůzky“ s Pánem Bohem, mají sloužit navázání a prohlubování zvláštního spojení s ním, vyjádření svého vztahu, svých citů, svého postoje vzhledem k němu. V tomto čase, jehož je Bůh cílem jediným a nejvyšším, odehrává se zvláštním způsobem nevyslovitelný dialog lásky, ve kterém Bůh má vždy přednost - to on mluví jako první, aby ho člověk mohl uslyšet a odpovědět, dáváje mu sebe s naprostou důvěrou, vrháje se mu prostě do náruče. Ale možnost zaslechnout Boží výzvu a odpovědět na ni nezávisí jen na nás - je závislá především na působení Ducha svatého, Ducha pravdy a lásky. Nestačí, že přijdeme na to setkání. Na tu „schůzku“ musí přijít především on. Proto je opravdová modlitba Božím darem, darem milosti a lásky. Nedostatečné ocenění Boží iniciativy v modlitbě, nepochopení skutečnosti, že modlitba je dialogem lásky dvou milujících se srdcí, může způsobit její karikaturní pokřivení a změnit ji v náš monolog, seznam proseb a očekávání, který přednášíme nepřítomnému Bohu. V takovém případě se člověk stává pouhým prosebníkem, který čeká na vyřízení svých záležitostí. Ale Pán Bůh není přece lhostejným úředníkem, který přijímá nebo odmítá podané žádosti na základě jejich shody s předpisy, řádného odůvodnění a patřičných dokladů v příloze. On je živou, milující bytostí, která touží setkat se s námi a uslyšet naši odpověď na svou výzvu; a naše námaha v modlitbě je vyjádřením touhy, aby se toto setkání mohlo uskutečnit.

4. Když v našem životě zdomácní takto chápaná modlitba, velmi silně jej ovlivní. Změní jej, obohatí, dá mu směr a smysl. Není možné, aby se život odehrával dál nezávisle na Bohu - ne proto, že by on nás k něčemu nutil, ale protože my sami budeme po tom toužit. Neboť kdo z nás dokáže být lhostejný k lásce, která se mu odhaluje? Kdo - i kdyby před ní prchal - ji nakonec neopětuje? Modlitba způsobí, že naším podílem se stane láska a že nakonec nic nedokáže zadržet naše srdce, když se jí vrhá vstříc.

5. Když tímto způsobem mluvíme o modlitbě, můžeme si povšimnout, že v mnoha případech můžeme stejně mluvit o víře a není třeba - v mnoha větech - změnit ani

jedno slovo kromě toho jediného. Ono je totiž mnoho styčných bodů mezi skutečností modlitby a skutečností víry a obě tyto skutečnosti se navzájem silně ovlivňují. Víra totiž není jen přesvědčení o tom, že Bůh existuje, a rozumové přijetí určitého počtu náboženských pravd. Je to především oddanost Bohu, důvěra k němu, spolehnutí se na něho, hledání opory v něm a naprosté odevzdání. Nestačí „věřit v Boha“. Je třeba též věřit Bohu. Nevěřit jen v jeho slovo - věřit jeho slovu. Teprve tehdy mu můžeme svěřit sebe, své záležitosti, svůj život. Neboť takto chápaná víra nám dává vnitřní jistotu, že on nás nemůže zklamat, a pobízí nás, abychom se mu úplně svěřili - prostě se mu vrhli do náruče. Během modlitby můžeme uslyšet, jak k nám Bůh promlouvá: „Což může žena zapomenout na své dítě, ta, která miluje syna vzešlého z jejího lůna? A kdyby i ona zapomněla, já na tebe nezapomenu. Mám tě vyrytého do obou svých dlaní“ (Iz 49,15-16). A na toto láskyplné Boží vyznání můžeme odpovědět s vírou a naprostou důvěrou, které s sebou nesou neobyčejný vnitřní pokoj: „Jak nemluvnátko u své matky, jako nemluvnátko - taková je moje duše ve mně. Slož svou naději na Pána od tohoto času až navěky!“ (Ž 131).

Věřit Bohu a tomu, co nám říká - také při modlitbě - znamená také, že jsme přijali v lásce Boží výzvu nám určenou a že jsme na ni odpověděli. Teprve tehdy můžeme mluvit o plné, autentické skutečnosti víry, neboť skutečně působí na naše rozhodnutí, činy, životní plány. Ale je možno odpovědět na výzvu, kterou jsme neuslyšeli? A můžeme zaslechnout Boží volání bez modlitby? Jistě, Bůh má své cesty, kterými může oslovit každého člověka, ale obvyklou cestou k setkání s ním je právě modlitba. Nedomnívám se, že máme právo očekávat, že právě v našem případě Bůh udělá zázrak a promluví k nám jiným způsobem, bez jakéhokoliv úsilí z naší strany.

6. A tak se dobíráme jádra problému, o kterém chceme rozjímat: jakým způsobem se víra stává plodem modlitby? Z jedné strany můžeme totiž říci, že modlitba je výrazem víry: těžko bychom se modlili k někomu, koho bychom neuznávali, ba dokonce nevěřili v jeho existenci. Víra je potřebná aspoň v počáteční formě. V tomto smyslu je možné se domýšlet, že matce Tereze jde o to, že modlitba prohlubuje víru, stává se hnací silou jejího rozvoje a zdokonalování. Ale nemůžeme popřít, že se stávají případy lidí nevěřících, kteří právě díky modlitbě dostávají dar víry. „Bože, jestli jsi, jsi-li Bohem, odpověz mi!“ - tak by bylo možné shrnout modlitbu tohoto typu. A Bůh nezůstane hluchým, když slyší takové zoufalé volání - odpovídá s celou láskou na touhu lidského srdce. Přihlédneme k příkladům z evangelí, že je to opravdu možné.

7. Tak přichází k Ježíšovi otec a prosí, aby zbavil jeho syna zlého ducha a uzdravil ho. V té záležitosti byl již u apoštolů, ale ti ho nemohli uzdravit. Ježíš s výčitkou odpovídá: „Pokolení nevěrné a falešné! Jak dlouho mám ještě být s vámi? Jak dlouho vás mám ještě snášet? Přiveďte ho ke mně.“ Ježíš trpí nevěrou těch, kteří za ním chodí, hledající jen vlastní prospěch nebo senzací. Ale dialog s otcem pokračuje. Ježíš se ptá, jak časté jsou záchvaty choroby. Otec svůj výklad končí znovu prosbou, která ale prozrazuje jeho malou víru: „Můžeš-li něco učinit, smiluj se nad námi a pomoz nám!“ Ježíš mu odvětlí: „Můžeš-li? Všechno je možné tomu, kdo věří!“ Chlapcův otec okamžitě zvolal: „Věřím, pomoz mé malé víře!“ Následuje chlapcovo uzdravení. Ježíš dává znamení své moci - jeho uzdravování měla za cíl učinit věrohodným jeho poslání a probuzení víry

mezi lidmi: „I kdybyste mně nevěřili, věřte mým skutkům, abyste poznali a věděli, že Otec je ve mně a já v Otci“ (Jan 10,38). Po celé události se učedníci tážali Ježíše v soukromí: „Proč my jsme ho nemohli zbavit zlého ducha?“ Řekl jim: „Tento druh nelze vymítat jinak než modlitbou“ (srov. Mk 9,14-19).

Vidíme zde dvojí svazek modlitby s vírou. Otec nemocného chlapce, ač do konce nevěřící, obrací se s prosbou k Ježíšovi. Ježíš „pomáhá jeho malé víře“ a chlapce uzdravuje. Na druhé straně vidíme apoštoly, kteří ho nedokáží uzdravit. A přece „všechno je možné věřícímu“. Když se ptají, proč nemohli uzdravit, Ježíš jim doporučuje modlitbu. Zřejmě jejich víra nebyla dostatečně silná a modlitba ji mohla posilnit. Nedivíme se jim, že jednou přišli k Ježíšovi s prosbou: „Rozmnož naši víru“ (Lk 17,15).

8. A zde máme jiný příklad. „Byl jeden královský úředník v Kafarnau, který měl nemocného syna. Když uslyšel, že Ježíš přichází z Judska do Galileje, odebral se k němu a prosil ho, aby přišel a uzdravil jeho syna, poněvadž už umíral. Ježíš mu řekl: „Neuzříte-li zázraky a divy, neuvěříte.“ Královský úředník mu řekl: „Pane, přijď dříve, než moje dítě zemře.“ Ježíš mu řekl: „Jdi, tvůj syn žije.“ Ten člověk uvěřil slovu, které Ježíš řekl, a odešel. A když byl ještě na cestě, jeho služebníci mu vyšli naproti a oznámili mu, že jeho syn žije. Otázal se jich na hodinu, kdy se mu ulevilo. Řekli mu: „Včera okolo sedmé hodiny přestal mít horečku“. Poznal tedy otec, že to byla ona hodina, kdy mu Ježíš řekl: „Tvůj syn žije.“ A uvěřil v něho on sám i celá jeho rodina“ (Jan 4,46-53). Tak začíná věřit nejprve onen úředník: „Uvěřil slovu, které mu Ježíš řekl.“ Později „uvěřil on sám i celá jeho rodina“ - stali se svědky zázraku, který byl odpovědí na prosbu, se kterou se obrátili na Ježíše.

Takových příkladů je více. Osobní setkání s Ježíšem, rozmluva s ním, naslouchání jeho učení, důkazy jeho lásky a moci, uzření velkých skutků, které konal a které dokládali jeho věrohodnost, to všechno se stávalo zřídlem víry. Tak uvěřila Samaritánka, která prosila Pána o dar živé vody, tak nakonec uvěřil pochybující Tomáš, který se domáhal osobního setkání s Ježíšem. A Ježíš odpovídal na ty prosby, na ty touhy, ač ... řekl také: „Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili“ (Jan 20,29).

9. Můžeme ale použít těch příkladů v našem životě? Ježíš přece již nechodí po této zemi! Nemůžeme, tak jako oni, se s ním potkat, uvidět ho, dotknout se ho... To je pravda, neznamená to ale, že Ježíš přestal působit mezi námi. On je s námi „po všechny dny až do skonání světa“ (Mt 28,20). Seslal nám také svého Ducha, který nás má provázet a o všem poučovat. Ježíš nás nezanechal jako sirotky (srov. Jan 14,18). Můžeme se s ním setkávat mimo jiné v modlitbě. Při ní působí též Duch svatý, který „přichází na pomoc naší slabosti. Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním“ (Řím 8,26).

10. Setkání se s živým Bohem v modlitbě, které je jakýmsi tajemstvím a které je obtížné popsat slovy, je pro víru prostě nezbytné, poněvadž předmětem víry není pouze určitý počet pravd, ale v konečném důsledku živá osobní pravda, kterou je Bůh sám. Uvěřit v Boha znamená poznat ho, ale ne v tom smyslu, že se dozvíme, že existuje a jak se nazývá. Nejde tu o jakési vědění. V biblickém smyslu slovo „poznání“ předpokládá hlubokou důvěrnost, navázání živých vztahů, společenství - toho slova

bylo používáno např. pro vztahy v rodině nebo mezi manželi. Poznat Boha znamená okusit jeho lásku a odpuštění, uzavřít s ním příměří (srov. Jer 31,33-34). Takové poznání je živým dokladem jeho přítomnosti, setkáním se s ním v lásce - čili tím vším, o čem jsem mluvil, když jsem popisoval skutečnost modlitby. Taková zkušenost se nedá nahradit ničím jiným, proto právě v modlitbě a nikde jinde vzniká takto chápaná víra.

11. Víra se rodí z naslouchání. Posloucháme Boží slovo, ve kterém k nám osobně hovoří Bůh, a rozjímáme je. Nasloucháme svědectví druhých, když k nám mluví o svých zkušenostech ze setkání s Bohem. A konečně nasloucháme Božímu hlasu ve svém srdci, kde on sám, bez jakéhokoli prostřednictví, nám vyznává svou lásku. Vyznává ji úplně jednoznačně. Slyšte, jak mluvil ústy proroka Ozeáše a jak dnes stejně hovoří v našem srdci: „Zaslíbím tě sobě navěky, zaslíbím tě skrze spravedlnost a právo, skrze lásku a milosrdenství. Zaslíbím tě sobě skrze věrnost a poznáš Pána“ (Oz 2,21-22). Po tom právě touží Bůh, tak úzce se chce s námi spojit. Ale neznamená to, že nás chce ztotožnit. On přece hovoří o lidech mu blízkých: „Přitahoval jsem je lidskými pouty a byla to pouta lásky. Byl jsem pro ně jako ten, který ke své tváři zdvihá nemluvnátko - naklonil jsem se k němu a nakrmil ho“ (Oz 11,4). Bude snad k nám promlouvat jinak? Když nás takto usiluje přitáhnout k sobě, je tu jen jeden problém - jen na nás záleží, dáme-li se přitahovat pouty lásky, uvěříme-li Bohu, že to nejsou pouta nevolnická, uvěříme-li Bohu, který sám je Lásky. Aby ale mohla v našich srdcích přebývat taková víra, musíme nejdříve uslyšet ten jemný hlas, promlouvající k nám v tichosti srdce během modlitby. Bůh se nám zjevuje v situaci napohled paradoxní - náš Stvořitel a Pán nás miluje láskou tak něžnou, že - ponechávaje nám svobodnou vůli - stává se v této lásce závislý na nás a dopouští, abychom mu neuvěřili: můžeme ho odvrhnout, můžeme se setkání s ním vyhnout. Ale tím víc se nám odhaluje, tím víc nám ukazuje hloubku své lásky. Když okusíme této lásky při modlitbě, bez váhání řekneme: „Poznali jsme lásku, kterou Bůh má k nám, a věříme v ni. Bůh je láska“ (1 Jan 4,16). Bůh se pro nás stane osobou velmi blízkou, osobou dobře známou, ač ji nikdy nepoznáme úplně, poněvadž ještě nepřišel čas úplného poznání tváří v tvář, ještě nepřišel čas zasnub a svatební hostiny Beránkovy. Ale jsme schopni ze vši síly opakovat se sv. Pavlem: „Vím, komu jsem uvěřil!“ (2 Tim 1,12). Mluvit v té chvíli o tom, že víra je Božím darem, o který v modlitbě prosíme, je přímo banální, vždyť se nám obětuje sám Bůh, který je předmětem naší víry. Matka Tereza, když mluví o víře jako o daru Božím, objasňuje: „Ten velký dar nám Bůh sám daroval ve svatém přijímání, aby uspokojil náš hlad“ - a je to hlad po lásce. I z jejího srdce tryská modlitba plná velké víry: „Můj Bože, ty, jenom ty. Důvěřuji tvé výzvě, tvé inspiraci. Ty mě nezklameš.“

12. Když Bůh se nám sám zjevuje a my ho poznáváme v modlitbě, nabýváme přesvědčení, že všechno, co nám Bůh zjevuje, je pravda. Přesvědčujeme se o pravdě jeho slova, které bylo v průběhu věků zapsáno v Písmě svatém. Ten Bůh, jehož přítomnost živě zakoušíme, zjevuje se nám jako sama Pravda, ve kterou je možné uvěřit a které je možné se svěřit. Když budeme Boha poznávat na tomto stupni modlitby, nebude nás už třeba přesvědčovat také o tom, že Bůh se nám zjevuje ne

proto, aby nás jen poučoval (a tedy seznámil nás se souborem pravd, norem, právních předpisů, zákazů nebo příkazů), ale především, aby nás spasil, to jest, přivedl nás k plnému a konečnému sjednocení se s ním v lásce, k těm věčným zasnubám, o nichž už teď mluví a které nám slibuje. Pán se nám jeví jako věrný a pravdomluvný svědek, když už nyní nám dává okoušet příchutí toho, co nám připravil pro budoucnost. Přesvědčujeme se také, že Boha poznat a uvěřit v něho - to jest prostě plně ho přijmout - neznamená získat vědění, vědomosti, informace, logicky uvažovat a analyzovat jejich obsah, ale prožívat setkání s ním cestou jakéhosi „osvícení“ či „instinktivního“ prožitku, které nám aspoň poněkud umožňuje proniknout nevypověditelné a nevystižitelné tajemství Boží existence. Při takovém setkání navazují se též osobní vztahy s Bohem, které nelze škatulkovat v příručkách teologie a které jsou pro plnost víry úplně nezbytné.

13. Jak jsem již řekl, plné a konečné poznání Boha se uskuteční později, na věčnosti. Bude to poznání Pravdy ne cestou vědeckého bádání nebo rozumového uvažování, ale poznání prostřednictvím lásky. Zčásti takto můžeme poznávat už tady i nyní. Máme však naději, se kterou je víra úzce svázána, že se ono plné poznání stane naším podílem. „Jsme spaseni v naději; naděje však, kterou je vidět, není už naděje. Kdo něco vidí, proč by v to ještě doufal?“ (Řím 8,24). Ano, v to, co je předmětem naší naděje, můžeme pouze věřit s tou zvláštní jistotou, jistotou víry, která je tím pevnější, čím více pocítujeme Boží přítomnost v modlitbě, ačkoliv se s ním ještě nemůžeme v úplnosti setkat a vidět ho. Víme ale dobře, že víra, jejíž náplní je láska, stejně jako láska podléhá stálým proměnám. Ty změny mohou být dvojího druhu: může to být rozvoj (víra může být stále silnější) nebo odumírání (víra slábne). Domnívám se, že my zde přítomní máme zájem na tom, aby se naše víra rozvíjela. Soudím, že již není třeba široce odůvodňovat, že taková modlitba, o které jsem předtím mluvil, je takovému rozvoji prostě nezbytná - modlitba „rozšiřuje“ naše srdce, které se tak stává stále více schopné milování, to jest poznávání Boha a přijímání ho do svého nitra, a tím naše víra, obohacená o stále nové zkušenosti lásky, se stane stále plnější, stále dokonalejší, stále plodnější.

Na zakončení si znovu poslechněme slova Matky Terezy o víře: „Doufej v Boha. Proživej pocit bezpečí, který dává Boží prozřetelnost. Doufej v Boha. On ví. On se o všechno stará. Dovol mu, aby vyzkoušel tvou víru, a důvěřuj mu. Dej se mu k dispozici. Doufej a věř.“

(Přeložila Růžena Kourimová)

8. MYSTICKÉ SPOJENÍ S PANNOU MARIÍ ČÁST XXII.

Jak se mi zdá, je mi zjevování a poučování nebo vedení láskyhodné Matky a sv. Josefa již odnímáno co do způsobu. Už je tak nevnímám, nýbrž je to více duchovně a odtaziť. Oni se mi neodnímají co do podstaty, ale jak jsem přesvědčena, požívám jich vznešenějším způsobem, více vzdáleným od smyslů, protože mě již přivedli k cíli, pro

který se toto zjevení dalo. Neboť svým poučováním a libým působením učinili mě, jak se zdá, schopnou a připravili mě, či spíše přivedli k bližší a vznešenější spojně lásce s mým božským Milovaným a více zranili mé srdce svatou láskou k němu. Učinili mě taktéž mnohem důvěrnější s mým Milovaným a sdělili mi více jeho milou povahu, přirozenost a ducha, než kdy předtím.

Neboť cítím uvnitř, ba v celé bytosti, tak božskou proměnu, že to nedovedu vyjádřit. To je dostatečným důkazem, že v tom, co mne potkalo ve svátek sv. Josefa, nebyla žádná lest nebo klam. Od té doby je základ (*fundus*) mé duše takřka celý naplněn a proniknut tak vynikajícími a dokonalými ctnostmi, hlavně dobrotivostí, blahovoleností, milou povahou, láskou a milosrdenstvím. Tím se stává, že svým nepřátelům nebo těm, kdo mi činí něco zlého, ze srdce odpouštím, mám s nimi soustrast, prokazují jim laskavost a blahovolenost, nevzpomínám na zla a příkoří, kterých se mi dostalo, prosím Boha, aby jim ráčil odpustit, a stejně v ostatních věcech.

9. MIMOŘÁDNÁ NABÍDKA:

Encyklopedie náboženství:

Kniha obsahuje přes 2 600 stručných populárně zpracovaných hesel týmem 44 religionistů a teologů různé náboženské příslušnosti. Oproti originálu je dílo doplněno kombinovaným rejstříkem, informacemi a hesly z českého náboženského prostředí. Na 430 stranách velkého formátu je 700 barevných zobrazení. Kniha je vázaná s laminovaným potahem. Prodejní cena je 730,- Kč.

Výhody platby předem:

Kdo si knihu objedná a zaplatí do 30. 6. 1996, obdrží 15% slevu,
do 30. 9. 1996 10% slevu.

Kniha bude expedována v průběhu listopadu 1996.

Objednávky zasílejte na adresu:

**Karmelitánské nakladatelství,
Kostelní Vydří 58, 380 01 Dačice**

Poštou obdržíte složenku na platbu předem.

KARMEL - časopis Řádu bratří blahoslavené Panny Marie Karmelské
se sídlem v Kostelním Vydří. Vydává Karmelitánský klášter tamtéž.

Odpovědný redaktor P. Vojtěch Kodet, OCarm.

ISSN - KARMEL 1210 - 499X

Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt
v Českých Budějovicích, Čj: P - 6975 / 92 ze dne 13. prosince 1993.